

POLITIET

TRUSSELVURDERING

2025

NORDLAND

INNHALDSFORTEGNELSE

Forord	3
Sammendrag	4
Samfunnssikkerhet og demokrati	5
Organisert kriminalitet	13
Ungdomskriminalitet	16
Vold og trusler	18
Seksuelle overgrep mot barn	21
Cyberkriminalitet	25

FORORD

Nordland politidistrikt er et trygt sted å bo og oppholde seg. Som i andre politidistrikt finnes det likevel kriminalitetstrusler som skiller seg ut og krever ekstra oppmerksomhet. For å bevare tryggheten i lokalsamfunnene våre er det avgjørende med en helhetlig forståelse av disse lokale truslene. Derfor er det for første gang utarbeidet en åpen trusselvurdering for Nordland, med søkelys på de mest alvorlige kriminalitetstruslene distriktet står overfor i 2025. Formålet med rapporten er å skape en felles situasjonsforståelse som gir et solid grunnlag for samarbeid og målrettede tiltak. Rapporten er en del av politiets arbeid for å opprettholde og styrke sikkerheten for alle som bor og oppholder seg i distriktet.

Forebygging er politiets hovedstrategi, men denne oppgaven kan ikke løses alene. For å møte kriminalitetstruslene i Nordland er politiet avhengig av tett samarbeid med offentlige etater, næringslivet og innbyggerne. Informasjonsdeling og felles innsats styrker evnen til å identifisere, forebygge og bekjempe kriminalitet. Jeg oppfordrer derfor alle som har relevant kunnskap eller observasjoner – enten som privatperson, virksomhet eller offentlig aktør – til å dele denne informasjonen med politiet.

Samtidig vil jeg rette en stor takk til alle som har bidratt med informasjon, tips og faglige innspill til denne trusselvurderingen. Trygghet skapes i fellesskap og forutsetter tett samarbeid. Politiet ønsker å styrke dette samarbeidet ytterligere, og rapporten inneholder derfor konkrete råd som skal gjøre det enklere for leserne å ta informerte valg, være mer årvåkne og få en tydeligere forståelse av hva man bør være oppmerksom på.

Trusselvurderingen bygger på analyser av data fra politiets systemer, supplert med annen relevant informasjon. Rapporten gir en oversikt over de mest alvorlige kriminalitetstruslene i distriktet, valgt ut på bakgrunn av omfang, alvorlighetsgrad og forventet utvikling. Selv om rapporten bygger på en bred analyse av hele kriminalitetsspekteret, har den et avgrenset omfang. Derfor er ikke alle analyserte kriminalitetsområder omtalt i rapporten. Hovedvekten er lagt på de mest alvorlige truslene, men enkelte andre relevante områder belyses også. At noen kriminalitetsområder er utelatt, betyr imidlertid ikke at de er uten betydning eller risiko.

Trusselbildet er dynamisk og i stadig endring. Hva som anses som de mest alvorlige truslene, kan endre seg raskt, for eksempel som følge av teknologisk utvikling eller internasjonale forhold. Politiet og samfunnet må derfor kontinuerlig tilpasse seg nye utviklingstrekk.

Målet er at Nordlands trusselvurdering for 2025 skal være et nyttig verktøy for både innbyggere og andre samfunnsaktører, ved å gi en bedre forståelse av hva som preger distriktets kriminalitetsbilde. Gjennom godt samarbeid og felles innsats kan Nordland fortsatt være et trygt sted å bo og leve – også i årene som kommer.

SAMMENDRAG

Denne rapporten gir en oversikt over ulike kriminalitetsutfordringer i Nordland politidistrikt i 2025, der sikkerhetstruende hendelser, kriminelle nettverk, ungdomskriminalitet og seksuelle overgrep mot barn er blant de mest alvorlige truslene.

Sikkerhetstruende hendelser, som digital spionasje, sabotasje og informasjonsinnhenting, øker i både omfang og kompleksitet, og Nordlands strategiske betydning gjør distriktet til et attraktivt mål for etterretning. Samtidig opererer kriminelle nettverk, inkludert internasjonale og svenske aktører, i Nordland og har koblinger til distriktet. Blant de lokale nettverkene er narkotikakriminalitet det mest utbredte. Ungdomskriminaliteten i distriktet øker innen vold og trusler, og det er en opplevd økning i narkotikabruk blant unge. De fleste ungdommer i Nordland er lovlidige, men et fåtall gjengangere står bak en stor andel av lovbruddene. Seksuelle overgrep mot barn utgjør en vedvarende og alvorlig trussel, særlig digitale overgrep, hvor overgripere enkelt får tilgang til mange barn med redusert oppdagelsesrisiko.

1. SAMFUNNSSIKKERHET OG DEMOKRATI

Den endrede sikkerhetspolitiske situasjonen i verden påvirker kriminalitetsbildet, også i Nordland. Som NATO-alliert er Norge gjenstand for oppmerksomhet fra geopolitiske aktører, og etterretningstrusselen fra fremmede stater intensiveres stadig.

Globale konflikter, som krigen i Ukraina og rivaliseringen mellom stormakter, bidrar også til en uforutsigbar verdensorden og økt geopolitisk ustabilitet. Dette kan fungere som en drivkraft for både kriminalitet og sikkerhets-trusler.

Den tøffe økonomiske situasjonen, preget av økte levekostnader og sosial ulikhet, skaper insentiver for økonomisk kriminalitet. Sårbare grupper er spesielt utsatt for utnyttelse og kan bli presset til ulovlige handlinger gjennom sosial manipulasjon, økonomisk avhengighet eller direkte trusler.

I tillegg forsterkes disse utfordringene av den raske teknologiske utviklingen, som skaper nye muligheter for å begå kriminalitet. Teknologiske verktøy brukes i økende grad av både statlige og ikke-statlige aktører til ulike former for kriminalitet, for eksempel spionasje, sabotasje og informasjons-innhenting.

Norge står overfor en kompleks sikkerhets-situasjon preget av kriminalitet, teknologiske trusler og geopolitiske spenninger. Å håndtere disse utfordringene krever årvåkenhet og tett samarbeid mellom myndigheter, næringsliv og innbyggere.

Ifølge PSTs nasjonale trusselvurdering vil Norge i 2025 bli utsatt for etterretning, påvirkning og potensielt sabotasje. Sammensatte trusler innen disse områdene forventes å prege året.*

PST trekker frem Russland og Kina som de mest sentrale trusselaktørene, hvor Russland vurderes som den største trusselen.

Sabotasjetrusselen fra Russland er i 2025 større enn for ett år siden, og PST vurderer at det er økt sannsynlighet for at russiske etterretningstjenester vil forsøke å utføre sabotasjeaksjoner i Norge.

* Politiets sikkerhetstjeneste (PST) Nasjonal trusselvurdering 2025

* Foto: Drone Nord

1.1. Etterretningstrusselen mot Nordland

Nordland er en strategisk viktig region innen norsk sikkerhets- og forsvarspolitik. Dette gjør distriktet til et attraktivt mål for etterretningsaktivitet og utsatt for en økende etterretningstrussel. Statlige aktører benytter et bredt spekter av metoder i sin virksomhet for å oppnå strategiske mål.

Eksempler på etterretningsvirksomhet

- Nettverksoperasjoner: Digitale angrep som har som mål å få tilgang til sensitiv informasjon, eksempelvis høyteknologi eller statshemmeligheter.
- Rekruttering av kilder: Utenlandske aktører forsøker å rekruttere personer med tilgang til sensitiv informasjon av statlig eller strategisk betydning.
- Fordekt anskaffelsesvirksomhet: Norske virksomheter utsettes for skjulte forsøk på anskaffelse av varer eller teknologi, ulovlig kunnskapsoverføring og industri-spionasje.

Distriktets geografiske plassering i Nordområdene gjør det strategisk viktig både som base for militære ressurser og som et logistisk knutepunkt. Overvåking og kontroll av luftrommet og maritime områder er derfor sentrale oppgaver.

Nordland har flere sentrale etterretningsmål og trusselutsatte verdier, blant annet:

- Forsvarets baser, lokalisert på Andøya, Bjerkvik, Sortland og Bodø.
- Havner for alliert mottak i Ofoten og på Andøya.
- Kritisk infrastruktur, som strømforsyning, vannforsyning, telekommunikasjon og IT-systemer.
- Jernbane som understøtter NATOs oppdrag i Norge, Sverige og Finland.
- Andøy er planlagt som base for Norges – og muligens NATOs droner for maritim overvåking, samt en midlertidig norsk-amerikansk satellittbase.
- Andøya Space, som blant annet nylig har inngått avtale med USA om oppskyting av bæreraketter og satellitter fra Andøya.
- Eksempler på bearbejdede og primærressurser:
 - Malm i Narvik og Rana
 - Kvarter på Drag
 - Aluminiumsproduksjon i Mosjøen
 - Planlagt produksjon av ammoniakk i Kvandal utenfor Narvik

1.1.1. Mulige sikkerhetstruende hendelser i Nordland

Sikkerhetspolitisk påvirkning skjer ikke bare gjennom tradisjonelle militære midler, men også gjennom skjulte metoder. Både aktøren bak og hensikten med handlingene kan fremstå som uskyldige eller være vanskelig å avdekke. Slike metoder inkluderer hybride/sammensatte trusler*, hvor ulike teknikker kombineres for å undergrave stabilitet og sikkerhet.

Disse sikkerhetstruende hendelsene har fått økt oppmerksomhet som følge av den spente sikkerhetspolitiske situasjonen. For å sikre rask respons og avdekke slik aktivitet, er det avgjørende at potensielle sikkerhetstruende hendelser rapporteres til politiet.

I løpet av de siste to årene har Nordland sett en overgang fra diskret innhenting av informasjon til mer synlige og forstyrrende handlinger. Disse handlingene ser ut til å ha som hensikt å skape usikkerhet, utføre skade, teste sikkerhetstiltak eller beredskap, samt kartlegge potensielle sårbarheter.

De siste årene har antallet rapporterte, mulige sikkerhetstruende hendelser i Nordland økt markant. Fra Russlands invasjon av Ukraina i februar 2022 til desember 2024 ble det registrert over 650 potensielle sikkerhetstruende hendelser i distriktet.

Innledningsvis var de fleste hendelsene relatert til fotografering og observasjon av mistenkelig aktivitet i nærheten av militære områder eller kritisk infrastruktur. Mange av disse inkluderte også droner, hvorav en betydelig andel, etter nærmere undersøkelser, viste seg å ikke være sikkerhetstruende.

Med tiden har spekteret av rapporterte hendelser utvidet seg. I dag omfatter rapporteringene alt fra dronemotografering til skadeverk, signalforstyrrelser og mistenkelig kjøp av eiendom.

* Hybride trusler unytter kombinasjonen av fysisk og digital påvirkning for å skape usikkerhet og svekke motstandsevnen i samfunnet

* Foto: Politiet

I 2024 alene ble det rapportert over 250 potensielt sikkerhetstruende hendelser, hvor en stadig større andel fremsto som alvorlige. Disse hendelsene krever betydelige ressurser fra politiet for å bli håndtert, undersøkt eller videreformidlet til relevante myndigheter.

Utenlandske skip og deres seilingsmønstre i norske farvann har i lengre tid blitt overvåket, da slike bevegelser potensielt kan knyttes til etterretningsvirksomhet.

Nordlands territorialfarvann er også utsatt for slik aktivitet, inkludert økt ferdsel av fritidsbåter fra land som Norge ikke har et sikkerhetspolitisk samarbeid med. Flere av disse har blitt observert nær militære områder, også innenfor tolvmilsgrensen.

Politiet i Nordland forventer en økning i antall rapporterte mulige sikkerhetstruende hendelser i 2025. Flere av disse kan medføre forstyrrelser eller skape krevende situasjoner som krever betydelige ressurser.

For at politiet i større grad skal kunne identifisere og avdekke sammensatte trusler og mulige sikkerhetstruende hendelser er det avgjørende at publikum varsler om mistenkelige hendelser eller aktiviteter som avviker fra det normale.

Utenlandske staters interesse for Norge og Nordland antas å vedvare, med en forventet intensivering av etterretningsaktivitet i perioder. Det forventes også at fremmede stater kan benytte sivile eller kriminelle aktører til å innhente informasjon, kontakte forsvarsansatte eller sivile, samt utføre skadeverk eller sabotasje.

En sentral bekymring er sikkerhetstruende hendelser som politiet har begrenset kapasitet og kompetanse til å håndtere, eksempelvis teknologiske trusler. Et tett samarbeid mellom politi, forsvar, næringsliv og andre aktører er avgjørende for å ivareta og beskytte Norges sikkerhetsinteresser. Dette krever økt årvåkenhet og en felles innsats for å forebygge, avdekke og motvirke trusler mot både nasjonal og regional sikkerhet.

Eksempler på sikkerhetstruende hendelser i Nordland

- Drone- og foto-hendelser i områder med fotoforbud eller i flyforbudssoner.
- Mistenkelige personer og kjøretøy med nærhet til forsvarsområder og kritisk infrastruktur.
- Henvendelser fra personer som viser unormal interesse for sensitiv informasjon om lokalsamfunn, militære lokasjoner eller strategiske næringsområder.
- Signalforstyrrelser på Andøya Space, inkludert jamming som kan påvirke raketter i høyder over 40 km
- Flere tilfeller av mulig sabotasje mot digital infrastruktur i Nordland.
- Uforklarlige feil på utstyr, systemer eller infrastruktur, som kan indikere sabotasje eller skadeverk.
- Utenlandske skip med uvanlige seilingsmønstre, særlig i nærheten av Andøya Space eller sjøkabelen til Svalbard.
- Private yachter og seilbåter som beveger seg nær kritisk eller militær infrastruktur, spesielt om sommeren.
- Russisk besetning på norske eller europeiske skip innenfor norsk territorialgrense.

1.2. Politikk og demokrati

I september 2025 avholdes stortings- og sametingsvalget i Norge. Valgperioden kan medføre ulike utfordringer, både for selve gjennomføringen av valget og for den politiske debatten i forkant. Eksempler på slike utfordringer kan være påvirkningsoperasjoner, spredning av desinformasjon, trusler mot myndighetspersoner og risiko for radikaliserings.

Påvirkningsoperasjoner er koordinerte handlinger fra statlige eller ikke-statlige aktører som har som mål å påvirke beslutningsprosesser eller opinionen.

Slike operasjoner kan svekke tilliten til pressen, myndigheter og andre samfunnsinstitusjoner.

De skjer ofte gjennom ulike kanaler, særlig sosiale medier, der falsk informasjon, manipulerte bilder eller videoer kan spres.

1.2.1. Trusler mot myndighetsperson

Både myndighetspersoner og politikere kan utsettes for trusler eller vold. Dette kan ha alvorlige konsekvenser for den demokratiske prosessen dersom det fører til at politikere trekker seg eller avstår fra politisk aktivitet.

I forbindelse med valgkampen i 2025 forventes det økt besøk av statsledere og profilerte politikere i distriktet.

Politiet i Nordland er kjent med enkelte personer som tidligere har fremsatt trusler mot myndighetspersoner, og samarbeider derfor tett med relevante aktører for å sikre en trygg valgprosess.

1.2.2. Aktivisme og demonstrasjoner

I Nordland er det sjelden rapportert om ulovlig aktivisme eller sivil ulydighet. Ikke-voldelige demonstrasjoner er lovlige og en del av ytringsfriheten, som er en grunnleggende demokratisk verdi.

I forbindelse med stortingsvalget kan det bli gjennomført demonstrasjoner, særlig dersom politiske spørsmål skaper stort engasjement. Det er imidlertid ingen indikasjoner på at eventuelle demonstrasjoner i distriktet vil eskalere til voldelige hendelser eller alvorlige lovbrudd.

Politisk uenighet og debatt er en naturlig del av valgkampen, både fysisk og på internett. Demokratiet og ytringsfriheten står sterkt i Norge, men forutsetter toleranse og respekt for ulike synspunkter. Politiet i Nordland oppfordrer alle til å bidra til en saklig og konstruktiv politisk debatt, der meningsforskjeller møtes med gjensidig respekt.

1.2.3. Radikalisering

Valgkamp kan føre til intense debatter om temaer som engasjerer befolkningen, som innvandring, økonomiske prioriteringer og nasjonal sikkerhet. Diskusjonene finner sted både fysisk, på internett og i mediene.

I noen tilfeller kan intens politisk debatt utløse reaksjoner hos personer med ekstremistisk tankegodt eller øke risikoen for radikalisering blant sårbare individer. Den spente internasjonale sikkerhetspolitiske situasjonen kan også bidra til økt aktivitet i radikaliserte miljøer og ekstremistiske grupper.

Radikalisering er prosessen der en person gradvis aksepterer vold for å nå sine politiske mål. Denne prosessen kan skje innenfor alle typer livssyn, politiske retninger og ideologier, både individuelt og i grupper.

Det er viktig å skille mellom radikalisering og det å ha radikale meninger. Forskjellen ligger i virkemiddelet.

Radikalisering innebærer en aksept av vold for å oppnå et mål.

Politiet i Nordland er kjent med personer i distriktet som enten er radikaliserte, befinner seg i en radikaliseringsprosess, eller som står i fare for å bli radikalisert. De fleste av disse har ideologiske overbevisninger som samsvarer med enten høyreekstremisme eller islamistisk ekstremisme. Majoriteten er menn, med både norsk og utenlandsk bakgrunn.

Siden 2023 har politiet i Nordland sett en økning i antall bekymringsmeldinger om radikalisering blant personer under 18 år. Flere av disse har delt eller uttrykt ekstreme holdninger, symboler eller bilder på internett, ofte via plattformer som 4chan, Telegram og Discord. En betydelig andel av bekymringsmeldingene omhandler unge menn.

Nasjonalt har PST uttrykt bekymring for plattformer som TikTok, da disse kan eksponere unge mennesker for miljøer som hyller terrorhandlinger.*

* https://www.nrk.no/norge/pst_-tiktok-drar-unge-inn-i-plattformer-som-hyller-terror-1.16924553

KJENNETEGN PÅ RADIKALISERING

- Personen utvikler et stadig mer ensrettet syn på virkeligheten, med liten toleranse for andre perspektiver eller holdninger.
- Personen utvikler et sterkt skille mellom "oss" og "dem", ofte kombinert med en opplevelse av at handling er nødvendig.
- Personen kan uttrykke intoleranse for andre synspunkter, fremme fiendebilder, spre konspirasjonsteorier, bruke hatretorikk og forsvare vold som et middel for å oppnå politiske mål.
- Personen kan begynne å støtte, oppfordre til eller utføre voldelige handlinger for å fremme politiske, ideologiske eller religiøse mål.
- Personen får økt interesse for ekstremistisk materiale, eksempelvis på nett og i sosiale medier, eller deltar på demonstrasjoner eller i konfrontasjoner med andre grupper.
- Personen kan endre klesstil og utseende, samt begynne å bruke symboler knyttet til ekstremistiske ideologier eller organisasjoner.
- Tilbaketrekning eller isolasjon fra tidligere sosiale aktiviteter og relasjoner, samt distansering fra familie og venner. Personen kan også søke seg til nye miljøer og endre sitt sosiale nettverk til å omfatte personer med tilknytning til voldelig ekstremisme.
- Radikalisering skjer ofte via internett og lukkede forum, hvor individer eksponeres for ekstreme ideologier i isolerte miljøer. Foreldre bør derfor være oppmerksomme på barnets digitale aktiviteter, inkludert hvilke nettsteder de besøker, hvem de kommuniserer med, samt hvilke grupper de deltar i på internett.

Kontakt politiet eller PST dersom du mistenker at en du kjenner er radikalisert eller befinner seg i en radikaliseringsprosess.

2. ORGANISERT KRIMINALITET

I følge politiets innbyggerundersøkelse fra 2024 føler innbyggerne i Nordland seg generelt trygge.* Distriktet har relativt få tilfeller av grov kriminalitet knyttet til kriminelle nettverk sammenlignet med større politidistrikt. Likevel kan økt oppmerksomhet rundt internasjonale kriminelle nettverk og gjengrelatert vold påvirke opplevelsen av trygghet.

Kriminelle nettverk er en samlebetegnelse for miljøer, gjenger, grupper eller sett av individer som er knyttet sammen gjennom kriminalitet. Begrepet omfatter alt fra organiserte kriminelle grupper til mer løst tilknyttede grupperinger involvert i kriminelle aktiviteter.

I Nordland opererer det flere typer kriminelle nettverk, både innen bedrageri vinningskriminalitet, narkotikaomsetning, arbeidslivskriminalitet, fiskerikriminalitet og digital kriminalitet.

Disse nettverkene varierer fra løse og uformelle forbindelser til mer organiserte og profesjonelle grupper som begår alvorlige lovbrudd. De lokale nettverkene har ofte samarbeid med andre norske og utenlandske kriminelle nettverk, særlig innen narkotika-innførsel.

Nettverk knyttet til narkotikakriminalitet, særlig innførsel og salg av narkotika, er de mest utbredte i distriktet. Imidlertid har politiet de siste årene sett tendenser til at kriminelle nettverk også tilbyr såkalt "crime-as-a-service". Dette innebærer at kriminelle tjenester, som hacking, bedrageri, produksjon av falske dokumenter eller tilgang til digitale verktøy for kriminalitet, kan kjøpes av andre.

I 2025 styrker Nordland politidistrikt innsatsen mot kriminelle nettverk ved å etablere en ny seksjon under Felles enhet for etterretning, forebygging og etterforskning.

Seksjonen skal fokusere på etterforskning og forebygging av kriminelle nettverk, organisert og økonomisk kriminalitet.

2.1. Narkotikanettverk

De siste årene har politiet i Nordland etterforsket og fått dømt flere personer med tilknytning til kriminelle nettverk. Flere av sakene har omfattet alvorlige lovbrudd som smugling, oppbevaring og omsetning av narkotika.

De narkotiske stoffene som brukes i Nordland samsvarer i stor grad med nasjonale trender, med utbredt bruk av kokain, hasj, MDMA, amfetamin og legemidler som Xanax, ketamin og Ksalol. Politiet har de siste årene gjennomført flere betydelige beslag av narkotika, der både lokale og utenlandske aktører har vært involvert.

Det siste året har også svært potente narkotiske stoffer blitt påvist i distriktet, og det har forekommet dødsfall knyttet til bruken av disse. I Bodø har det siden 2023 vært flere overdosedødsfall, hvor majoriteten av de avdøde var under 30 år. Det er bekreftet

at det ikke foreligger noen direkte sammenheng mellom dødsfallene, utover at de avdøde var tilknyttet samme rusmiljø.

Aktiviteten i kriminelle nettverk har også resultert i straffesaker knyttet til grov vold, trusler og frihetsberøvelse. Flere alvorlige voldshendelser har funnet sted i Nordland de siste årene, ofte som et direkte resultat av konflikter i kriminelle miljøer.

Disse hendelsene har involvert konflikter mellom ulike narkotikanettverk, men også vold innenfor samme rusmiljø. Voldsutøvelsen utføres ofte i forbindelse med gjeldsinnkreving.

2.2. 1 % MC-klubber

1 % MC-klubber er motorsykelklubber som selv definerer seg som stående utenfor det lovlydige samfunnet. Betegnelsen stammer fra et anslag om at én prosent av MC-klubbene tilhører denne kategorien.

1 % MC-klubber har historisk vært forbundet med alvorlig organisert kriminalitet, særlig vold og narkotikakriminalitet, og preges av sterk intern lojalitet.

Det er viktig å skille 1 % MC-klubbene fra det store flertallet av motorsykelklubber som er lovlydige og samler medlemmer med en felles interesse for motorsykler.

Det eksisterer etablerte 1 % MC-klubber i Nordland, hvor de mest kjente er Outlaws MC og støtteklubbene til Hells Angels.

Klubbene er lokalisert flere steder i distriktet og mottar jevnlig besøk fra både nasjonale og internasjonale 1 % MC-klubber.

Politiet i Nordland har over flere år arbeidet målrettet for å begrense etablering og utvidelse av kriminelle 1% MC-klubber i distriktet.

2.3. Kriminelle nettverk med internasjonale knytninger

De siste årenes hendelser og straffesaker viser at kriminelle aktører i Nordland har forbindelse til utenlandske kriminelle nettverk og internasjonale kriminelle nettverk som opererer på tvers av flere land.

Det er primært lokale kriminelle miljøer, særlig knyttet til narkotikahandel og vold, som har forbindelser til disse nettverkene.

2.3.1. Havner i Nordland

Nordlands lange kystlinje og mange industri- og transitt havner skaper risiko for at internasjonale kriminelle nettverk kan utnytte disse, særlig innen maritim narkotikasmugling og innførsel.

Distriktet har over 70 ISPS-godkjente havner for internasjonal skipstrafikk, flere industrihavner, og over 600 natur- og gjestehavner. I Nordland registreres det årlig over 2 000 anløp av skip fra mer enn 20 land. Enkelte havner har også hyppigere anløp fra såkalte "risikoland", noe som ytterligere forsterker politiets bekymring.*

Politiet i Nordland mener det er stor grunn til å tro at havner i Nordland vil bli benyttet til narkotikasmugling i 2025.

2.3.2. Svenske kriminelle nettverk i Nordland

Nordland har over lengre tid hatt innslag av svenske kriminelle aktører og nettverk, inkludert de såkalte Dalen- og Foxtrot-nettverkene. Politiet i Nordland kjenner til lokale kriminelle aktører i distriktet som samarbeider med slike nettverk, særlig innen narkotikakriminalitet. Svenske kriminelle har også reist til distriktet i forbindelse med narkotikahandel og gjeldsinndrivelse, hvor vold og trusler ofte benyttes som virkemidler.

Svenske kriminelle nettverk er forventet å videreføre sin aktivitet i Nordland i 2025, særlig innen bedrageri og narkotikaomsetning. Det ventes også at svenske aktører vil oppsøke distriktet for gjeldsinndrivelse.

Ifølge Kripos øker trusselen fra svenske kriminelle narkotikanettverk, og flere svenske aktører utfører bestillingsoppdrag for vold og frihetsberøvelse i Norge.*

* Med "risikoland" siktes det her til ulike sør-amerikanske land, som Colombia, Ecuador, Peru og Brasil.

* <https://www.politiet.no/globalassets/tall-og-fakta/kriminelle-nettverk/nasjonal-trusselvurdering-kriminelle-nettverk-2023.pdf>

* Foto: Drone Nord

3. UNGDOMSKRIMINALITET

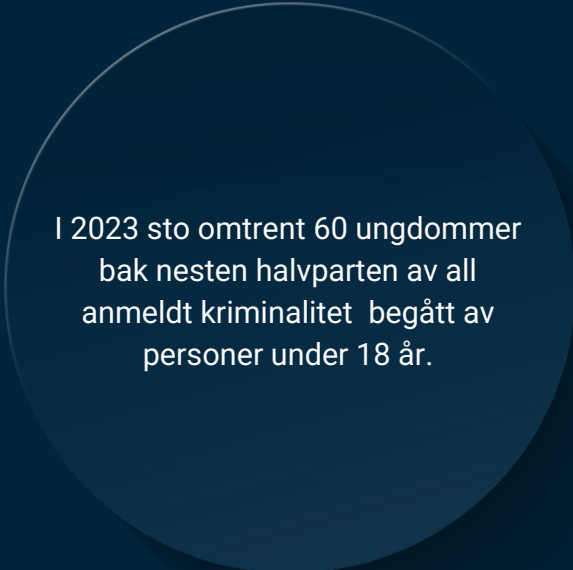
I 2024 publiserte politiet en rapport om ungdomskriminalitet i Nordland. Rapporten viste at antall anmeldelser knyttet til vold og trusler begått av personer under 18 år har økt siden 2020, med et toppår i 2023. Økningen gjaldt særlig mindre alvorlige voldslovbrudd, som kroppskrenkelse.

Det har også vært en markant økning i anmeldte trusler blant ungdom. Fra 2020 til 2023 steg antallet anmeldelser med nærmere 60 %.

Majoriteten av disse ble fremsatt via sosiale medier som Snapchat, TikTok, Messenger, Jubo og X (tidligere Twitter). Flere av truslene inneholdt også bilder av kniver, slagvåpen eller luft- og replikaskytevåpen.

Politiet i Nordland har registrert at enkelte ungdomsgrupperinger i distriktet bærer kniv på offentlig sted. Det er også en økende tendens til at ungdom deler og sprer voldsvideoer på sosiale medier, med hensikt å skape frykt eller oppnå status.

Det må imidlertid understrekes at de aller fleste ungdommer i Nordland er lovlydige, og at det kun er et fåtall som skiller seg ut. Blant disse finnes det også flere gjengangere, som gjentatte ganger begår voldshandlinger eller annen kriminalitet.

I 2023 sto omtrent 60 ungdommer bak nesten halvparten av all anmeldt kriminalitet begått av personer under 18 år.

Til tross for at kun et fåtall ungdommer begår kriminalitet, viser utviklingen at vold og trusler fremdeles er et omfattende problem blant unge.

Antallet registrerte volds- og trusselsaker blant ungdom forble høyt i 2024, og politiet i Nordland forventer at denne utviklingen vil fortsette i 2025.

3.1. Narkotika blant ungdom

Ungdomsrapporten viste også at det er en bekymring for økt narkotikabruk blant ungdom under 18 år. Flere lokale instanser som arbeider tett på ungdom i distriktet rapporterer om dette, samt en gradvis normalisering av narkotika blant ungdom.

Resultater fra Ungdata-undersøkelsen, hvor ungdommen selv svarer på spørsmål anonymt, underbygger denne bekymringen, og peker på økt tilgjengelighet av narkotika.

I rapporten fremkom det at ungdommenes bruksmønster varierte med alder. Blant de yngste synes hasj å være det mest utbredte rusmiddelet, mens eldre ungdommer i tillegg benytter sterkere stoffer som kokain, MDMA og ecstasy.

Politiet i Nordland har informasjon om at mange ungdommer i distriktet er kjent med hvem de kan kontakte via sosiale medier for å skaffe narkotika. I byer og på større tettsteder i Nordland er det også eksempler på at ungdom får narkotiske stoffer levert direkte på døren.

3.2. Rekruttering av ungdom til kriminelle nettverk

Nasjonalt har politiet over tid uttrykt bekymring for rekruttering av unge til kriminelle nettverk.

Erfaringer fra andre land og større byer viser at sårbare ungdommer kan bli utnyttet av etablerte kriminelle miljøer, ofte gjennom gradvis involvering i ulike ulovlige aktiviteter. Ungdom kan rekrutteres til å utføre oppgaver som narkotikaomsetning, skjuling av våpen og utførelse av voldshandlinger på vegne av kriminelle miljøer og grupperinger.

For å motvirke denne utviklingen arbeider politiet målrettet for å hindre at unge trekkes inn i slike miljøer.

Foreløpig er det lite som tyder på at denne trenden har etablert seg i Nordland, men det kan ikke utelukkes på sikt. For å forhindre at en slik utvikling får fotfeste i distriktet, er det nødvendig med tett og godt samarbeid mellom politiet, offentlige instanser, foreldre og ungdommene selv.

4. VOLD OG TRUSLER

Til tross for en viss økning i antall volds- og trusselsaker i Nordland etter pandemien, viser den langsiktige utviklingen en gradvis nedadgående trend siden 2012. I 2024 var kroppskrenkelse den hyppigst registrerte voldsformen, etterfulgt av trusler, som ofte fremsettes via digitale plattformer.

I Nordland registreres det flest volds- og trusselssaker i helgene, ofte i tilknytning til uteliv og rusbruk. Noen oppstår også på andre offentlige steder, som kjøpesentre, eller i bybildet. Menn er overrepresentert i statistikken, både som gjerningspersoner og fornærmede.

Rusrelatert vold utgjør en betydelig del av voldsbildet. Personer med rusproblemer har økt risiko både for å utøve og å bli utsatt for vold.

Dette gjelder både ved bruk av alkohol, narkotika eller andre psykoaktive stoffer, som kan svekke impuls kontroll, redusere dømmekraft og øke aggressivitet.

4.1. Vold begått av personer med alvorlige psykiske lidelser

Nasjonalt har politiet de siste årene fremhevet vold begått av personer med alvorlige psykiske lidelser som en betydelig utfordring, og flere politidistrikter rapporterer om økt bekymring for voldsutøvelse blant denne gruppen.

Politiet i Nordland deler denne bekymringen og ser behov for tverrfaglig samarbeid for å forebygge alvorlige hendelser.

Nordland har hatt voldshendelser begått av personer med alvorlige psykiske lidelser eller psykiske vansker, ofte forverret av rusbruk.

Selv om noen personer med alvorlige psykiske lidelser kan utgjøre en trussel mot offentlig ro og sikkerhet, er det viktig å påpeke at majoriteten av personer med psykiske lidelser ikke er voldelige eller farlige.

Råd til personer som arbeider med psykisk syke

Tett samarbeid mellom helsevesenet, politiet og andre instanser kan være nødvendig for å ivareta både sikkerhet og den sykes behov. Taushetsplikten er ikke til hinder for å dele informasjon med politiet dersom det er fare for liv og helse.

Økt kompetanse og bevissthet er avgjørende for å identifisere tegn på alvorlige psykiske lidelser og mulig voldelig atferd.

Det må være klare rutiner for hvordan ansatte skal håndtere truende situasjoner, og når politiet eller andre myndigheter skal kontaktes.

Tverrfaglig samarbeid er nødvendig for en helhetlig tilnærming til forebygging og håndtering av vold.

Råd til nærstående av psykisk syke

Å være pårørende til en person med alvorlig psykisk lidelse kan være krevende. Husk å ivareta egen helse og trygghet, og søk hjelp ved behov.

Vær oppmerksom på endret atferd, trusler eller andre tegn på alvorlige psykiske lidelser. Ta dette på alvor og varsle relevante instanser.

Oppsøk støtte og veiledning tidlig. Kontakt helsemyndigheter eller politiet dersom personen utgjør en fare for seg selv eller andre. Tidlig intervensjon kan bidra til å forhindre eskalering.

Ved akutt fare for liv og helse – ring 112.

4.2. Vold i nære relasjoner og partnervold

Vold forekommer også i nære relasjoner, der trygghet og omsorg burde vært en selvfølge. Denne typen vold kan være psykisk, fysisk, eller seksuell. Slike hendelser skjer sjelden på offentlige steder, men foregår oftest i hjemmet eller på private adresser.

I Nordland har antall registrerte partnervoldssaker økt fra 2023 til 2024. Trusler og krenkelser fremsettes i økende grad digitalt, da særlig i forbindelse med eller etter samlivsbrudd.

Selv om vold i nære relasjoner kan ramme mennesker i alle samfunnslag, forekommer alvorlig vold oftere i situasjoner der partene har sammensatte utfordringer som psykiske lidelser, rusmisbruk, økonomiske vansker eller arbeidsledighet.

I 2024 styrket Nordland politidistrikt arbeidet mot vold i nære relasjoner gjennom etableringen av RISK, en metode som kombinerer politi-, helse- og sosialfaglig kompetanse for å forebygge vold.

Mulige kjennetegn på partnervold:

- Fysiske tegn
 - Uforklarlige blåmerker, kutt eller skader
 - Bruk av klær eller sminke for å skjule skader
- Endringer i atferd
 - Plutselig lav selvtillit
 - Nervøsitet eller tilbaketrekning
 - Overdreven frykt for å provosere eller irritere partneren
 - Unngår sosial kontakt og isolerer seg
- Kontroll og isolasjon
 - Partner beskrives som
 - sjalu
 - dominerende
 - Begrensninger eller manglende frihet, eksempelvis over:
 - tid
 - økonomi
 - sosiale relasjoner

5. SEKSUELLE OVERGREP MOT BARN

Seksuelle overgrep mot barn er blant de mest alvorlige og samfunnsskadelige formene for kriminalitet. Overgrep kan skje både fysisk og digitalt, og forekomme i ulike kontekster, for eksempel innenfor familien eller i andre tillitsforhold.

Slike overgrep skjer også i Nordland, og i 2024 ble det registrert flest straffesaker innen kategorien «fremstilling av seksuelle overgrep mot barn eller fremstilling som seksualiserer barn». Disse sakene omfatter produksjon, fremvisning, besittelse og deling av materiale som seksualiserer barn, inkludert bilder og videoer.

Bruk av internett og digitale enheter er ofte en sentral faktor i disse lovbruddene, da overgrepsmateriale kan spres relativt anonymt på digitale plattformer og forum. Særlig bekymringsfullt er deling på krypterte plattformer og tjenester, da disse gir økt anonymitet og gjør det vanskeligere å avdekke og etterforske lovbruddene.

Antallet straffesaker knyttet til fysiske seksuelle overgrep mot barn i Nordland har gått ned de siste årene. Det er imidlertid viktig å påpeke at denne nedgangen ikke nødvendigvis speiler den faktiske situasjonen, da statistikk på dette området tradisjonelt er preget av store mørketall.

Det er utfordrende å identifisere fellestrekk blant personer som begår seksuelle overgrep mot barn, ettersom overgripere finnes i alle samfunnslag og aldersgrupper.

Imidlertid viser nasjonal statistikk at menn er overrepresentert blant gjerningspersonene, og

at overgriperen ofte er en person barnet eller barnets familie kjenner og har tillit til.

I Nordland har flertallet av registrerte gjerningspersoner i slike straffesaker de siste årene vært ugifte, norske menn. Noen er gjengangere, og det er ikke uvanlig at samme person begår både fysiske og digitale seksuelle overgrep.

5.1. Barn som begår seksuelle overgrep mot barn

Sammenstilles statistikk for alle typer seksuelle overgrep mot barn (både digitale og fysiske) i Nordland i perioden 2020 til 2024, fremkommer det at omtrent en tredjedel av de registrerte gjerningspersonene er under 18 år. Mange av disse sakene omhandler deling av nakenbilder av jevnaldrende.

Det har også vært en økning i antall tips om barn i Nordland som eksponerer seg selv gjennom egenprodusert materiale eller deler overgrepsmateriale, særlig ved bruk av plattformen Snapchat. Dette samsvarer med nasjonale trender, som viser en økning i barn som deler seksualiserte bilder eller videoer av seg selv.

Kripas rapporterte i 2023 at egenprodusert materiale delt av barn på sosiale medier var grovere enn tidligere.*

Råd til deg som forelder

Det er straffbart å kjøpe seksualiserte bilder og videoer av barn under 18 år. Disse sakene kan være vanskelige å oppdage, men typiske kjennetegn inkluderer:

Digital kontakt opprettes ofte via sosiale medier eller nettsider.

Snapchat brukes hyppig til deling, ofte med Vipps som betalingsløsning.

Målgruppen: Ofte jenter i alderen 13–16 år.

Mange barn ser ikke på seg selv som ofre.

Åpne profiler: Flere har offentlige kontoer på sosiale medier.

Hva kan du som forelder gjøre?

Snakk med ungdommen om salg av nakenbilder og hvilke konsekvenser det kan få.

Følg med på betalingstjenester og vær oppmerksom på uvanlige transaksjoner.

Ved mistanke, ta en åpen samtale og vær ærlig om hva du har observert.

Hold et åpent sinn. Det kan være andre forklaringer enn det du først antar.

Vis forståelse. Mange forteller ikke om slike situasjoner i frykt for straff og sinte foreldre.

Kontakt politiet dersom du mistenker at noen utsetter barnet ditt for seksuelle overgrep, press eller trusler.

5.2. Digitale seksuelle overgrep mot barn

Fremveksten av teknologi og internett har gjort det enklere for overgripere å begå seksuelle overgrep mot barn. Det som tidligere krevde fysisk nærhet, kan nå skje fra en skjerm – direkte fra egen stue og på tvers av byer, landegrensener og verdensdelene. Med noen tastetrykk kan overgripere manipulere barn til samtaler, presse eller true dem til seksuelle handlinger, alt via en datamaskin, nettbrett eller mobiltelefon.

I 2023 avdekket politiet i Nordland en omfattende overgrepssak der en enkelt gjerningsperson begikk flere seksuelle overgrep mot over 200 barn fra hele Norge. Overgrepene fant sted over en periode på fire år, fra 2019 til 2023, og ble gjennomført via videosamtaler på plattformen Omegle.*

Saken illustrerer hvordan digitale plattformer og teknologi gjør det mulig for overgripere å begå overgrep mot flere barn over lengre tid, ofte uten umiddelbar risiko for oppdagelse.

Politiet i Nordland ser med stor bekymring på hvordan digitale plattformer gir overgripere tilgang til et svært stort antall barn, ofte i full anonymitet.

Bak skjermen føler overgriperen seg gjerne usynlig, beskyttet og trygg nok til å presse barn til stadig grovere handlinger. Muligheten for anonymitet på digitale plattformer kan senke terskelen for overgrep. Krypterte tjenester skjerner personen ytterligere og gjør det vanskeligere for politiet å identifisere, avdekke og etterforske slike forbrytelser.

Digitale seksuelle overgrep mot barn er derfor en av de mest alvorlige og krevende kriminalitetstruslene politiet står overfor.

5.3. Direkteoverførte bestillingsovergrep

En særlig alvorlig form for digitale seksuelle overgrep mot barn er direkteoverførte bestillingsovergrep (DOBO). Dette innebærer at seksuelle overgrep mot barn strømmes direkte via video til kjøpere som bestiller og betaler for overgrepene. Kjøperen kan også gi instruksjoner til selger om hvordan overgrepene skal utføres. Ofte befinner selgeren seg utenfor Norge, for eksempel på

Filippinene, mens kjøperen kan være bosatt i et annet land. Det kreves lite teknisk kompetanse for å gjennomføre DOBO.

Omfanget av norske DOBO-kjøpere er vanskelig å anslå, ettersom få saker anmeldes. Kripos anslår at mellom 400 og 2000 nordmenn kjøpte DOBO i 2023. Norge antas å være et av de vestlige landene med flest kjøpere i forhold til innbyggertall.*

Politiet i Nordland kjenner til flere personer i distriktet som mistenktes for å ha bestilt DOBO. Samtlige av disse er menn i alderen 20 til 80 år.

* Omegle var en amerikansk nettbasert plattform (nedlagt i november 2024) som har vært forbundet med seksuell utnyttelse av barn.
* <https://www.politiet.no/globalassets/tall-og-fakta/datakriminalitet/cyberkriminalitet-2024.pdf>

Alle former for seksuelle overgrep mot barn er svært alvorlige, men digitale seksuelle overgrep vekker særlig bekymring grunnet både overgriperens store skadepotensial og det utvidede handlingsrommet digitale plattformer gir. Én enkelt gjerningsperson kan nå ut til et stort antall barn over lang tid og uten geografiske begrensninger. Digitale plattformer gjør det også mulig for personer uten fysisk tilgang til barn å etablere kontakt med dem og begå overgrep.

Digitale seksuelle overgrep utgjør en vedvarende kriminalitetsutfordring, og det foreligger ingen indikasjoner på at denne kriminalitetstypen vil avta i en stadig mer digital verden. Det reelle omfanget av slike saker er trolig langt større enn det som avdekkes.

Politiet i Nordland forventer at digitale seksuelle overgrep mot barn vil forbli en betydelig utfordring i 2025.

Råd til foreldre

- Engasjer deg i barnets digitale liv. Spør hvem de snakker med, hvor de «henger» på internett, og hvordan de har det.
- Juster personverninnstillingene for å begrense synligheten på Snapchat, Instagram m.m.
- Vær klar over at barn føler seg mer anonyme på nett, og kan ha lavere terskel for hva de deler.
- Overgripere kan bruke falske profiler for å vinne tillit, for eksempel ved å utgi seg for å være en jevnaldrende.
- Barn deler ofte sensitiv informasjon, for eksempel skolens navn eller bosted.
 - Opprett en e-post uten barnets navn.
 - Sjekk om barnets telefonnummer er synlig i digitale kataloger, og vurder å registrere det i foreldrenes navn.
- Lær barna trygg nettbruk:
 - Ikke møt noen fra internett uten avtale med foreldre.
 - Si nei til forespørsler som føles ubehagelige.
 - Vær skeptisk hvis noen ønsker å flytte samtalen til privat chat eller ber om hemmelighold.
 - Ikke delta i videochat med noen som hevder å ha «ødelagt webkamera».

* Omegle var en amerikansk nettbasert plattform (nedlagt i november 2024) som har vært forbundet med seksuell utnyttelse av barn.

* Foto: Politiet

6. CYBERKRIMINALITET

I et stadig mer digitalisert samfunn tilpasser også kriminelle aktører seg og utnytter de nye mulighetene digitaliseringen gir.

Cyberkriminalitet omfatter lovbrudd rettet mot eller støttet av datasystemer og brukes innen en rekke kriminalitetsområder. Eksempler på cyberkriminalitet er datainnbrudd og hacking, tjenestenektangrep, løsepengevirus, ID-tyveri og skadevare. Kriminelle utvikler stadig nye metoder for å ramme både enkeltpersoner og virksomheter.

For aktører som statssponsede hackergrupper eller utenlandsk etterretning, kan Nordland være et særlig attraktivt mål grunnet regionens strategiske betydning for kritisk infrastruktur.

Virksomheter, både store og små, er også utsatt for angrep som tjenestenektangrep, skadevare og løsepengevirus.

I 2021 ble både Øksnes kommune og Nordland fylkeskommune rammet av dataangrep.

Cyberkriminalitet rammer også privatpersoner, blant annet gjennom hacking av sosiale medier, skadevare, løsepengevirus og cryptojacking.*

Selv om det totalt sett anmeldes få saker innen cyberkriminalitet i Nordland, er det grunn til å tro at det faktiske omfanget er langt større og følger nasjonale trender.

Det finnes flere faktorer som kan forklare de lave anmeldelsestallene i Nordland. Mange privatpersoner anmelder ikke cyberkriminalitet fordi de har lav tillit til saksoppløring. Også flere virksomheter unnlater å anmelde slike forhold, men da ofte på grunn av frykt for omdømmetap.

6.1. Digitale bedrageri

Antallet registrerte digitale bedragerier i Nordland har imidlertid økt de siste årene, særlig gjennom bruk av handelsplattformer som Facebook Marketplace, Finn.no og "Kjøp- og salg"-grupper på Facebook.

I 2023 registrerte politiet et nasjonalt tap på 287 millioner kroner fra nettbank-, investerings- og kjærlighetsbedrageri, mens over én million telefonbedrageriforsøk ble stanset hver måned.*

* Cryptojacking er en form for cyberkriminalitet der noen utnytter andres datamaskin eller enhet til å utvinne kryptovaluta uten tillatelse.

* <https://www.politiet.no/globalassets/tall-og-fakta/datakriminalitet/cyberkriminalitet-2024.pdf>

Et bekymringsfullt trekk ved denne utviklingen er at bedrageri rammer befolkningen skjevt. Eldre utsettes i økende grad for slik kriminalitet, eksempelvis i form av spoofing, telefonbedrageri og investeringsbedrageri.

Fra 2020 til 2024 ble antallet ofre over 60 år i bedragerisaker i Nordland nesten firedoblet.

Også investeringsbedrageri rettet mot eldre har økt, og det siste året har slike bedragerisaker ført til et tap på over 30 millioner kroner i Nordland. I enkelte tilfeller har fornærmede tapt over én million kroner.

Kripas har avdekket at flere bedragerisaker nasjonalt har tilknytning til organisert kriminalitet.* Cyberkriminalitet har utviklet seg til en handelsvare, der tjenester, verktøy og infrastruktur benyttes og selges av kriminelle aktører.

Politiet i Nordland forventer at nivået av cyberkriminalitet mot både privatpersoner og virksomheter vil vedvare i 2025, uten at dette nødvendigvis vil gjenspeiles i anmeldelsestallene.

Beskytt deg mot svindel og ID-tyveri:

- Ikke del BankID, passord, eller sensitive personopplysninger, dette gjelder uansett hvem som spør.
- Ta kontakt via virksomhetens offisielle kanaler. Svindlere utgir seg ofte for å være fra banken din eller politiet, og forfalsker telefonnumre, e-postadresser og SMS.
- Vær forsiktig med å klikke på lenker i SMS og e-post. Søk heller opp nettstedet i stedet for å trykke på lenken.
- Vær varsom overfor dem som bruker kjærlighet, investeringer eller penger for å komme i kontakt med deg.
- Les flere tips mot digital svindel på politiets nettside.*

* <https://www.politiet.no/globalassets/tall-og-fakta/datakriminalitet/cyberkriminalitet-2024.pdf>

* <https://www.politiet.no/rad/beskytt-deg-mot-svindel-og-id-tyveri/>

* Foto: Politiet

POLITIET

Kontakt politiet

Politiets telefon, 02800, er bemannet hele døgnet

Er situasjonen akutt? Ring politiets nødnummer 112

tips.politiet.no
